

Jaakko Kangasniemi, toimitusjohtaja

14.10.2020

HE 146/2020 vp Hallituksen esitys eduskunnalle valtion talousarvioksi vuodelle 2021

Teema: Kansainvälinen kehitysyhteistyö

Asiantuntijalausunto valtiovarainvaliokunnan hallinto- ja turvallisuusjaostolle

Varsinaiseen kehitysyhteistyöhön ehdotetaan myönnettäväksi 711 milj. euroa. Finnfundin pääoman korottamiseen ehdotetaan 10 milj. euron määrärahaa uusien osakkeiden merkitsemiseksi valtiolle. Lisäksi tulo- ja menoarvioon sisältyy kehityksen ulkopuolinen 130 milj. euron siirtomääräraha, jota voidaan käyttää finanssisijoituksiin vuonna 2019 laaditun investointisuunnitelman tavoitteiden pohjalta päätettäviin kohteisiin, erityisesti **ilmastorahoitukseen, vähiten kehittyneiden- ja Afrikan maiden kehitykseen ja sukupuolten tasa-arvon tukemiseen.**

Kestävä kehitys vaatii pysyviä kehitysvaikutuksia

Suomen ja EU:n kehityspolitiikkaa ja kehitysyhteistyötä ohjaa YK:n kestävän kehityksen toimintaohjelma Agenda 2030. Nykyiset vuosittaiset kehityspä nostukset vastaavat vain hieman yli kolmasosaa tavoitteiden saavuttamiseksi vaadittavasta rahoituksesta ja vuosittain vaadittaisiin 2 500 miljardia dollaria lisärahoitusta. **YK alleviivaa, että julkinen kehitysapu ei yksinään riitä, vaan lisäksi vaaditaan merkittävää yksityistä rahoitusta.**

Globaalien kehityshaasteiden ratkaiseminen rajallisilla resursseilla vaatii, että saavutetut kehitysvaikutukset myös säilyvät kun hankkeen rahoitus päättyy. **Vastuullisiin, vaikuttaviin ja kannattaviin yrityksiin sijoittamalla varmistetaan, että sijoituskohde ei jää riippuvaiseksi kehitysavusta, vaan pystyy tuottamaan kehitysvaikutuksia myös sijoituksen päätyttyä.**

YK:n on arvioinut, että Afrikan väestömäärä nelinkertaistuu vuosisadan loppuun mennessä ja jo tulevan vuosikymmenen aikana tarvitaan satoja miljoonia uusia työpaikkoja. **Työmahdollisuuksien tarjoamisessa yksityissektorilla on ratkaiseva rooli, sillä yhdeksän kymmenestä uudesta työpaikasta syntyy kehittyvissä maissa yksityiselle sektorille.**

Koronakriisi on korostanut yritysten merkitystä kehittyvissä maissa. Köyhissä maissa suuri osa työvoimasta toimii yksinyrittäjinä ja tuottaa huomattavasti heikommin kuin ne, jotka tekevät työtä yrityksissä, toisten kanssa. Hyvä työpaikka tuo työntekijälle myös taloudellista vakautta ja kykyä selviytyä vaikeuksista, aiheuttipa niitä sitten ilmastonmuutos, tartuntatauti tai heinäsiirrat. Tehokkaasti tuotantoa organisoivien organisaatioiden rakentamiseen menee vuosia tai jopa vuosikymmeniä. **Kipeästi tarvittavaa yrityskapasiteettia uhkaa parhaillaan tuhoutua koronapandemian myötä, sillä kehittyvissä maissa ei ole varaa teollisuusmaiden kaltaisiin miljardien yritystukipaketteihin.** Kehitysrahoittajien kenties tärkein tehtävä on nyt pelastaa elinkel- poisia yrityksiä, jotka mahdollistavat kohdemaiden selviytymisen ulos ko- ronakriisistä.

Kehitysvaikutukset ovat Finnfundin työn tärkein tulos. Finnfund arvioi inves- tointiansa vaikutukset rahoitettuihin yrityksiin, niiden sidosryhmiin ja ympäröi- vään yhteiskuntaan sekä seuraa vaikutuksia niin hankekohtaisesti kuin vuo- sittain koko portfolion tasolla. Vaikuttavuustyötä ohjaavat vaikuttavuussijoit- tamisen parhaat kansainväliset periaatteet, "Operating Principles for Impact Management", jotka Finnfund, ainoana Suomessa, allekirjoitti ensimmäisten

joukossa. **Huomattavat kehitysvaikutukset vahvistavat tehdyn työn arvon** käytännössä. Viime vuonna Finnfundin sijoituskohteet muun muassa:

- tuottivat puhtaampaa energiaa 6 500 GWh, mikä vastaa 12,5 miljoonan ihmisen kulutusta kohdemaissa;
- hoitivat yli 800 000 ha FSC-sertifioitua metsää, eli noin 150 Nuuksion kansallispuiston verran;
- myönsivät 2 miljoonaa mikro- ja pienyrityslainaa, joista 75% naisille;
- tuottivat ruokaa kattamaan yli 350 000 ihmisen päivittäisen kaloritarpeen;

Eri rahoitusinstrumentteja yhdistämällä tuotetaan moninkertainen vaikutus painopistealueille

Suomen kehitysyhteistyövarojen osittainen ohjaaminen finanssisijoituksiin sekä Finnfundin pääomittaminen on osa kansainvälistä trendiä ja pyrkimystä vastata kestäväen kehityksen haasteisiin. **Finnfundin toiminnan perustana on, että siihen kohdistetut valtion varat eivät kulu vaan lisääntyvät**, kun varoja kierrätetään yhä uudelleen taloudellisesti kannattaviin, vastuullisiin ja kehitysvaikutuksia tuottaviin investointeihin.

Valtion rahoitus Finnfundille mahdollistaa kokoaan suuremman rahoituksen kestäväen kehitykseen. Valtion pääomituksen tuella Finnfund pysyy rahoittamaan toimintaansa valtion rahoituksen lisäksi esimerkiksi laskeamalla liikkeelle joukkovelkakirjoja ja toimintansa kautta siten ohjaamaan yksityistä pääomaa kehittyviin maihin. Finnfund perusti myös hiljattain OP-ryhmän kanssa Suomen ensimmäisen globaalin vaikuttavuusrahaston, joka ohjaa yksityisiä sijoitusvaroja kestäväen kehitykseen Finnfundin kohdemaissa. Koska Finnfund tekee sijoituksia osittain yksityisellä rahoituksella, yhtiön toiminnasta syntyy OECD:n pelisääntöjen mukaan laskettua virallista kehitysapua eli ODAa kumulatiivisesti enemmän kuin mikä on valtiolta saatu rahoitus.

Finanssisijoitukset ovat olleet pääomituksen lisäksi keskeinen instrumentti, joiden avulla Finnfund on voinut tarjota pitkäaikaista rahoitusta ja mobilisoida uusia sijoituksia esimerkiksi uusiutuvan energian ja tasa-arvoa edistäviin hankkeisiin. **Viime vuonna Finnfundille myönnetystä 210 miljoonan euron finanssisijoituslainasta on korvamerkitty jo 88% ilmastohankkeisiin ja 100% sukupuolten välistä tasa-arvoa edistäviin hankkeisiin.** Valtion näkökulmasta finanssisijoitukset tuottavat kehitysvaikutusten lisäksi myös korkotuloja Suomen valtiolle.

Kehitysyhteistyön painopisteen tulee säilyä köyhimmissä maissa ja rakentaa kumppanuuksia Afrikkaan. Finnfundin tekemistä sijoituspäätöksistä lähes puolet kohdistuu Afrikkaan ja noin 4/5 viime vuoden sijoituspäätöksistä tehtiin kolmeen köyhimpään OECD DAC-luokkaan. Finnfundilla on kymmenien vuosien kokemus yritysten rahoittamisesta eri puolilla Afrikkaa. Afrika tulee pysymään Finnfundin keskeisimpänä kohdealueena jatkossakin, ja olemme siten myös aktiivisesti mukana Suomen Afrika-strategian valmistelussa.

Suomalainen omistajuus ja suomalaisen osaamisen hyödyntäminen tärkeää

Vahvalla suomalaisella omistajuudella varmistetaan, että eri kehitysinstrumentit tukevat selkeästi Suomen kehitysyhteistyön tavoitteita. Ulkoministeriön kehityspoliittinen osasto asettaa Finnfundille vuosittaiset omistaja- ja kehityspoliittiset tavoitteet omistajaohjausmuistiossa, joka on julkinen ja sidosryhmien kommentoitavissa oleva asiakirja. Suomen valtio omistaa Finnfundista 99,9 %, ja **Finnfundiin sijoitetut varat menevät kokonaisuudessaan**

suoraan kehitysmaihin ilman ylimääräisiä hallinnointikuluja. Finnfundin toiminnan kulut maksetaan toiminnan tuotoista.

Suomesta löytyy merkittävää osaamista kestävän kehityksen tavoitteiden edistämiseksi muun muassa koulutus-, energia-, kiertotalous- ja tietoliikenne- ja palvelusektorilla. Omistajaohjauksen mukaisesti Finnfundin rahoitus pyrkii avaamaan mahdollisuuksia suomalaisille yrityksille ja muille suomalaisille toimijoille. **Suomalaisena yhtiönä tunnemme hyvin myös pienemmät suomalaiset toimijat ja pystymme rakentamaan siltoja rahoitettaviin yhtiöihimme kohdemaissa.** Esimerkiksi Finnfundin rahoittamassa korkeakouluhankkeessa suomalaisen Clanedin toimittama etäopiskelualusta on ollut keskeisessä roolissa mahdollistamassa opiskelemisen myös koronapandemian aikana.

Kehitysyhteistyötä tulee jatkuvasti kehittää yhä vaikuttavammaksi ja kestävämmäksi

Kehitysyhteistyön tavoitteellisuutta tulee jatkuvasti kehittää. **Finnfund seuraa aktiivisesti alan kehitystä ja kehittää omaa toimintaansa esimerkiksi investointitoiminnan vastuullisuuden ja kehitysvaikutusten arvioinnin osalta** tehden tiivistä yhteistyötä suomalaisten ja kansainvälisten toimijoiden kanssa. Viime vuonna Finnfund uudisti vastuullisuuspolitiikkansa ja perusti suomalaisen vaikuttavuusverkoston, jossa parhaita käytäntöjä jaetaan kansalaisjärjestöjen, valtionhallinnon, yritysten ja muiden alan keskeisten toimijoiden kanssa.

Finnfundin toimintaa on arvioitu viime vuosina tarkasti, muun muassa ulkoministeriön evaluaatiossa¹, EU:n pilariarvioinnissa² ja OP-ryhmän vaikuttavuusrahaston due diligencessä. **Useat ulkopuoliset arvoinnit osoittavat Finnfundin toiminnallisen tehokkuuden.**

Viime vuonna Finnfund teki 27 uutta sijoituspäätöstä 237 miljoonan euron edestä, eli 54% edellisvuotta enemmän. Finnfundin 2018–2025 strategiana on kolminkertaistaa yhtiön vaikuttavuus kaksinkertaistamalla vuosittainen sijoitusvolyymi ja samanaikaisesti kasvattamalla yksittäisten hankkeiden vaikuttavuutta entisestään. **Valtion pääomitukset ja pitkäaikainen lainarahoitus ovat avainroolissa strategisten tavoitteiden mahdollistamisessa ja kestävän kehityksen edistämisessä myös koronapandemian aikana.**

¹ https://um.fi/ajankohtaista/-/asset_publisher/gc654PySnjTX/content/riippumaton-arvio-kehitysrahoitusyhtio-finnfundin-tyo-vaikuttavinta-maa-ja-metsataloudessa?curAsset=0&stId=44227

² <https://www.eduskunta.fi/FI/vaski/Liiteasiakirja/Documents/EDK-2020-AK-303225.pdf>